

МИКИ И НАХОД РИЋА

ТО ЈЕ МОЈ МАЛИ ЗЛАТКО! ЗНАЛА САМ ДА ЈЕ ЖИВ... ЗЛАТКО? ЗАР ЈЕ ТО МОЈЕ ПРАВО ИМЕ?

СТАЛНО САМ ДОБИЈАЛА ПИСМА У КОЈИМА ЈЕ СТАЈАЛО ДА ЈЕ ЗЛАТКО ЖИВЕТИ СВЕ ДОК БУДЕМ СЛАЛА НОВАЦ НА ИЗВЕШЊУ АДРЕСУ... КАКАВ ЈЕ САМО ПАЦОВ БИО ТАЈ ГАЗДА!

ДОНЕЛА САМ ЗЛАТКУ МАЛО ИГРАЧАКА! АУУУ!

ШЕФЕ, САГРАДИЋУ ВАМ НОВУ, ЛЕПУ ПОЛИЦИСКУ СТАНИЦУ С БАЗЕНОМ ЗА КУПАЊЕ И ДАРОМ И... ОВАЈ... ЈА НЕ ЗНАМ... НЕ МИСЛИМ...

А ВАМА, ГОС'Н МИКИ ПОКЛОНИЋУ ДИВЊУ ЈАХТУ! ОХ! ЈА... НЕ ЖЕЛИМ ЈАХТУ! МИЛО МИ ЈЕ ШТО САМ МОГАО ДА ПОМРНЕМ РИЋИ... ОВАЈ, ЗЛАТКУ СИЛНО ДЕТЕ!

ДА СЕ ОНА МАЛО НЕ РАЗМЕЊЕ? ЈОК! ИМА ПУНО ПАРА, ПА ЈОЈ СЕ МОЖЕ!

ДА, ЗЛАТКО! ТИ СИ ВЕРОВАТНО НАЗБОГАТИЈИ ДЕЧАК НА СВЕТУ! МОЖЕШ ДА ИМАШ СВЕ ШТО ЗАЖЕЛИШ! СВЕ?

ТУ ЈЕ ТО! ПОПРАВНИЦА ЧЕРСТА РУКА

ЗАР ЈЕ МОГУЌНО? ВАШ СИН ЖЕЛИ ДА УСВОЈИ ДВАДЕСЕТ И СЕДМОРО ДЕЦЕ? ТАЧНО! И МОЛИМ ДА СЕ ТО ШТО ПРЕ ОБАВИ!

ЈЕ Л' ИСТИНА ДА СЕ МАЛИ РИЋА ИСПИЛИО У НАЗБОГАТИЈЕГ ДЕЧАКА НА СВЕТУ? АХА!

ШТА ЛИ ЈЕ САМО ДА РАДИ С ТОЛИКИМ НОВЦЕМ? ВЕК ЈЕ УСВОЈИО 27 МАЛИШАНА КОЈИ СУ С ЊИМ БИЛИ У ПОПРАВНИЦИ!

ЕВО! ДОЛАЗИ РИЋА И ЊЕГОВА НОВА ПОРОДИЦА!

ШТА НАМЕРАВАШ ДА ЧИНИШ СА СВОЈИХ ДВАДЕСЕТ И СЕДАМ ЧЛАНОВА ПОРОДИЦЕ; РИЋО?... А, ПАРДОН... ЗЛАТКО! ИДЕМ С ЊИМА НА ПЕЦАЊЕ!

А ТВОЈА МАМА? ТЕ СИ ЈЕ НАШАО И ВЕК... НЕ БРИНИТЕ ЗА МЕНЕ! ИДЕМ И ЈА НА ПЕЦАЊЕ...!

СВЕ МИ СЕ ЧИНИ ДА СЕ МАЛИ РИЋА И ЊЕГОВА МАЈКА ОДЛИЧНО СЛАЖУ!

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК ПОЧИЊЕ ДА ОБЈАВЉУЈЕ У ИДУЋЕМ БРОЈУ НОВ СТРИП СТРИЦ МРГУД У ГОСТИМА КОД МИКИЈА

Џиновски медведи са Аљаске

Теда од најпознатијих француских ловаца Франсоа Едмон — Блан пропутовао је, лови, многе крајеве света. Поред лова, он изучава обичаје и начин живота ретких животиња које налази на путу. Његова запажања су веома занимљива. Недавно је провео извесно време на Аљасци, где је срео највеће медведе који данас живе на свету. Ево шта о њима прича:

— У једном заливу Аљаске налази се острво Кодијак на коме живе џиновски медведи. Највећи медвед који је убијен на овом месту био је дуг преко четири метра, што значи да би своје шапе могао да стави на леђа највишем слону у Африци. Колико је мени познато, највиши слон који је убијен у Африци био је висок

3,65 метара. Ови медведи су мрке боје и као и сви остали медведи преспавају један део

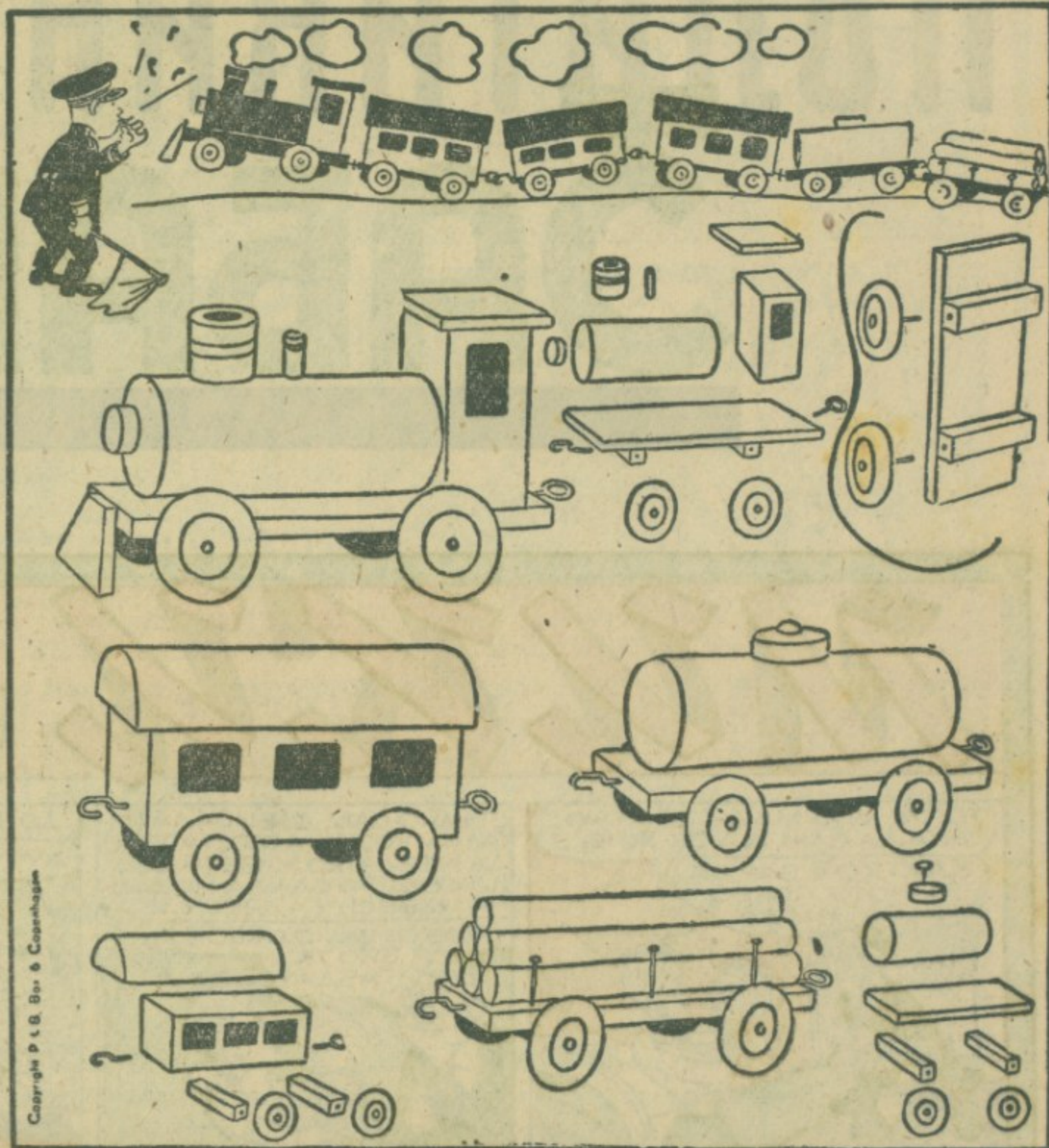
године. Кад се после тромесечног зимског сна пробуде, они се у прво време хране само травом. А онда за њих настаје славје. У богатим водама Аљаске појављују се први лососи, којих касније има толико да их медведи лако хватају шапама и набацују на обалу. Кад „успена“ приличну гомилу, медвед се извали на обалу и грицка рибу с великим задовољством. Ово им је главна храна све док лососи не ишче зну, почетком јесени. Онда се они хране купинама којих има веома много свуда на Аљасци. Једног дана убио сам мањег медведа за своју збирку и кад сам му пришао био је сав црвен. Помислио сам да је од крви, али сам тек онда видео да је пао на један жбун пун сочних купина од чијег је сока сав поцрвенео.

Едмон — Блан је посматрао медведе кад почну припрему за зимски сан. Никад није одређено место где ће се смешити за зимовање. То може да буде нека обична јама или удубљење у обореном стаблу. Кад заспи медвед се више не креће, осим женки које за време зимовања добијају младе.

— Младунци ових џиновских медведа су веома интересантни. То су животиње које је приликом рођења имају најмању дужину у односу на своје родитеље. Младунци антилопе и коња, например, приликом доласка на свет имају отприлике 10 до 15 одсто од тежине своје мајке, док је младунче ових медведа тешко свега око 500 грама, а зна се да неки одрасли медведи прелазе тежину од 800 килограма. Женке су нешто ситније.

Рачуна се да на читавој Аљасци има данас близу двадесет хиљада медведа.

За мале мајсторе

ВОЗ У КУЋИ

Правећи овај воз, децаци ће имати велико задовољење. А кад га се засите, моћи ће да га покрене млађој браћи. Прво се треба снабдеи летвицама, дашчицама и штапићима. Потребно је нешто знања за руковање терестером и чекињем. А ваља имати при руци и мало ексерчића.

Локомотива се саставља од цилиндричног дрвета, пречника 3,5 см. а дужине 9 см. Машиновањина кућица је од четвртастог дрвета које је 3,5 см широко и 4,5 високо. Димњак је од дрвеног протена који је један сантиметар висок, док му пречник износи 3 см. Точкови су кружни од претструганог штапа, причвршћени којих је делова композиција за осовине помоћу ексера.

Путничка кола начињена су од комадића дрвета која су нижа и широка по 3, а дуга 9 см. Кров је начињен од покутке уздуж пресецајућег штапа. Цистерна и други вагони начињени су на исти начин, само од штапова разне дебљине. Вагони се боје на крају. Да би се закатили један за други, потребно је набавити сасвим мале кукачице које се уврћу у дрво.

ОНИ ПИШУ

Сва писма не пишу се и не читају с лева на десно. С десна на лево: хебрејско, арапско, сириско и још нека друга. Одозго надоле: кинеско, јапанско, корејско, калмичко. Одозго нагоре: мексичко.

Пронађени хијероглифски споменици неких старих, ишчезлих култура писани су начином познатим под именом „бустрофедон“. Тај назив најприближније би се могао превести са „окретај вола-орача“. Ту се почињало писати у левом доњем углу, други ред ишао је изнад њега с десна на лево, трећи се опет писао с лева на десно, и тако даље, у једној готово непрекидној линији, као што волови иду при орању.

ЗЛАТНА МЕДАЉА АТЛАНТИДЕ

РОМАН ОД Г. ГОЛУБОВА

— А Паленке у Јукатану? — настави професор. — Тамо, усред непроходних шума, сачувало се такво мноштво развалина да их је Жомар назвао „америчким Тебама“. И то није случајно. Погледајте ова врата...

Ту ми професор тупну под нос два цртежа. Претстављали су развалине некаких врата сложених из огромних каменних блокова.

— Слична? — Веома. — А деле их хиљаде километара и Атлантски Океан. Једна од њих налазе се у Мекени, у Грчкој, а друга — у дунглама Паленкеа. Како објаснити ту сличност? Одговор може да буде само један: и Грчка, и Египат, и земље Средње Америке били су истовремено под снажним утицајем једне јаке државе. А та држава била је држава Атланта, која је потонула на дно океана. Све потврђује ту теорију: и сличност архитектуре, и једновремено ширење културе бронзе по читавој Европи и Африци, и јединствена религија — обожавање Сунца — и предања разних народа. Можда сте слушали о томе да су народи који живе на обалама Атлантике боље од других сачували спомен на такозвани „општи потоп“.

Хигинс застале за тренутак, а затим, склопивши очи, поче да говори напамет, мало отегнуто и свечано, као што песници рештују своје стихове: — „Земља потамне и поче мрачни дажд, дажд дању и дажд ноћу... Над главама се разлегао глас огња... Тада људи, гурајући један другог, почеше у очајању да беже. Пели су се на кровове кућа и куће их, рушећи се, бациха на земљу; верали су се на дрвеће и дрвеће их је стресало са својих грана; хтели су да се склопе у пећине и пећине се затвараху пред њима...“ Тако причају старе мексичке легенде. Шта је то ако не документаран, тачан опис земљотреса и страшне геолошке катастрофе која је сурвала Атлантиду на дно океана? Ево предања других племена Средње Америке: „Небо се састави са земљом. За један јелини дан све је пропало. Тога дана уништено је све што је било живо, чак је и планина нестала под водом, и вода је остала непокретна за педесет и два лета...“ Изговарао је то с таквом мрачном израитошћу да сам ја живо претставио себи ту непомичну, живу, као жива тешку воду

и осетио како ми телом пролазе жмарци. — А ево шта је запамтио народ Маја: „Држава Глинених Брежуљака, земља Ма, била је осуђена на пропаст. Претрпевши два јака потреса, нестала је током једне ноћи. Тло се стално тресло од дејства подземних сила, које су га подизале и спуштале на многим местима, и најзад се сасвим спустило. Земље су се оделиле једна од друге. Не одолевши тим страшним потресима, пропале су, повукавши са собом 64 милиона становника. Догодило се то осам хиљада година пре састављања књиге.“ — Погледајте колико је ту тачних поједности! — настављао је са жаром професор Хигинс. — Како се све подудара с Платоном, који, разуме се, није могао чак ни да слуги о тим америчким легендама. А он је, ипак, такође написао: „Атлантида је нестала, ишчезавши у мору, за један рђав дан и једну несрећну ноћ...“ И после свега тога још има, дозволите да кажем, „учених“ који сумњају у постојање Атлантиде. Сто наочара треба да им даду живи Антилски Острва, који се много боље разумеју у науку, јер су преносили с колена на колена: „Море је изишло из својих обала и долина која се протезала без краја и конца била је покривена водом и потољена; само планине, због своје висине, нису страдале од тог потапања и постале су острва“.

— Да, — професор даже кажипрст увис — постали су острва ти највиши врхови потопљене Атлантиде — Мадера, Канарска Острва, па најзад и Азорска Острва на којима се ми сад налазимо! Кад су Португалци први пут дошли на Азоре, острва су била ненасељена. Али, на Канарским Острвима живели су људи неке непознате расе. Називали су себе Гуанчи. Сада, као последица наше велике цивилизације, није остао ниједан претставник тог занимљивог народа. А он се одликовао високом и оригиналном културом. Гуанчи су примењивали вештачко наводњавање поља. На Канар-

ским Острвима нема никаквих металних руда, али Гуанчи су умели изврсно да шлифују огледала од опсидијана, служећи се за то, алаткама које су им остале као наследство од њихових предака — Атланта. Обожаваоли су Сунце и поштовали мрт-

ве, балсамовали су мумије са истом вештином као и стари становници Египта и Перуа. Били су то последњи чувари високе културе Атланта!... Професор се све више заносио. Дохватајући, као вешт жонглер, час какав камен предмет с полице, час неку стару, од латине потамнелу гравуру, час развијајући преда мном покутете свитке старих мапа, причао је о Атлантиди с таквим појединоштинама и детаљима да је и за мене она почињала да бива необорива реалност. — Па, кажите, јесам ли вас убедлио, младунче? — са осмехом запита Хигинс, бришући уморним покретом високо чело. У

себи је било сиво од дима. Отворио је још један прозор и угасио светлост. Више нам није ни била потребна: свитало је.

— Значи, ви мислите да Ватсонова прича може да се покаже истинитом? — запитих. Он слеже раменима: — Зашто не?

— Али, не изгледа ми да би вас он могао нешто више заинтересовати, — рекох ја и у том тренутку схватих: за професора Хигинса Атлантида је била стварност, можда чак и већа од самих Азорских Острва. Он није живео на њима. Живео је у Атлантиди.

Као да потврђује моје мисли, Хигинс одговори:

— Да ли ће се Атлантида наћи или не, то већ више и није тако важно. Она је постојала и то је неоспорно. Ипак, упознајте ме с тим доктором. Можда се тиме вреди позабавити.

— Дивно! — ускликнух. — Идем одмах к њему да се договорим о састанку.

„Руке увис!“

Хотел „Сплендид“ није било баш тако лако наћи. Показало се да је то нека убогачица у једној од периферних улица, близу фабрике цигала; стара, прилично нахерена аграда, са испуцалим зидовима, које је, као какав обруч, опасивао висећи дрвени трем. Прошао сам кроз улазна врата и упао у полумрачну одају у којој је, за високим писаћим столом, седео алкаво одевен портр с црним брковима и, ликујући оловку, писао нешто. На моје питање о доктору Ватсону он је тако избуљено очи као да сам га уловио у фалсификовању докумената.

— Он је тамо горе, — одговорио ми је на укасном енглеском језику. — Број 6, лево.

Пењући се шкрилавим степеницама, обаврех се назад. Портр ме је пратио погледом, с неким чудним изразом на лицу. Усни су му се мицале као у мачка који је навузши миша.

Врата с црном шестницом била су полуотворена. Закуцах. Промукао глас ми одговори:

— Уђите! Отворивши врата, ступих у мало, мрачно претсобље. Нисам успео да га разгледам. Нешто тврдо прислонило ми се уз леђа.

— Маас!

(Наставиће се)

Где су либански кедрови?

Либански кедрови (*Cedrus libani*), национално дрво Либана, чије су густе шуме некад прекривале обронке планина старе Финиције, постали су данас у тој земљи врло ретки. Последњих неколико стотина примерака овог горостасног дрвећа могу се видети у Либанском националном парку, који се налази на око три сата вожње аутомобилом од Бејрута. Дрм прво води поред обале Средоземног Мора — Финичанске обале, како је Либанци називају — а затим се нагло пење на висину од преко две хиљаде метара. Национални парк и хотел који се у њему налази претстављају омиљено летовалиште за време великих врућина, а преко зиме постају аборо место љубитеља зимских спортова.

Поред ових, још неколико група кедрових стабала налази се у другим крајевима Либана. Међутим, највећа група, што је иначе мало познато, налази се ван ове земље — у Турској, код Катран Дагија, у Таурским Планинама. Нажалост, ови кедрови нису заштићени, а број нестају под секирама дрвосеча, као што је то раније био случај и с либанским кедровима.

Стари народи називали су кедрове „божјим дрвећем“, зато што су кровови свих античких храмова почивали на гредима од кедровине. Кедрових греда било је у чувеним храмовима у Египту, у Сидону, Тиру и Балбеку. Соломонов храм,

чије је зидање почело десет векова пре наше ере, био је покривен кедровином. Њега је, пет векова касније, вавилонски цар Навуходоносор до темеља порушио, али је доцније на том истом месту подигнут нов храм, такође покривен кедровином. „Сунчани бродови“ старих Египћана који су недавно откривени близу велике пирамиде код Гизеа саграђени су, како се претпоставља, 2.800 година пре наше ере од либанске кедровине. Либанске горе давале су античком свету грађу за подизање храмова и зграда, а финичанским трговцима материјал за бродове којима су обилазили цео тада познати свет. Данас су те горе голе, а у земље у које се извозила либанска кедровина данас се увози грађа из Европе.

Финичани су, изгледа, били први који су задала смртни ударац либанским шумама, мада су и каснији многобројни господари ових крајева имали у томе свој удео. Посечена стабла спуштала су Финичани низ реку Литани, или Леонтес, како се она у њихово време звала. Ова река улива се у море између некадашњих градова Сидона и Тира. Тамо су стабла утоваривана у бродове и превожена до лука суседних земаља.

Данас се у Либану чини све да би се постојећа стабла заштитила, као и да би се њихов број повећао. Либанци толико поштују кедрове да се слика тог дрвета може видети свуда: на националној застави, на униформама и на поштанским маркама. За нека стабла тврди се да су стара 6.000 година, али стручњаци сумњају у то.

Кедрова има и у Европи и Америци, али то су примерци које је засадио човек и они се обично налазе по парковима и ботаничким баштама. Један кедр у Париској ботаничкој башти, стар 220 година, виши је од свих кедрова у Либану. Осим тога, либански кедр има блиских рођака који у дивљем стању расту у разним крајевима света.

Тајанствени извор Солоум

На америчкој аутостради бр. 99, која води кроз средину Калифорније, одмах јужно од Касл Рока, налази се тајанствени извор Солоум. Хиљаде људи застају крај њега да испитају и провере његове чудне квалитете, као што су то некад, још од најдањих времена, чинили староседеоци Америке. Једна плоча постављена крај извора позива посетиоце да „опробају бесплатни шампон“ који им извор нуди. Наиме, вода овог извора пени се на главама већине одраслих особа. Број оних који на извору Солоум могу „бесплатним шампоном“ да оперу косу износи око 90 отсто посетилаца. Међутим, само се изузетно догађа да се вода из овог извора пени на главама деце испод тринаест година.

Друга особеност извора је да вода у току дана трипут мења боју.

Вода овог извора веома је лековита, што су „откриле“ чак и дивље животиње, које превађују по неколико десетина километара да би се на њему напоиле.

„МАШИНЕ — КРТИЦЕ“

Поновно оживљавање изгледа за прокопавање тунела испод Ламанша поставило је и проблем изградње једне велике механичке „кртице“ за бушење земље. У вези с тим пошљу се машине које су изумели руски инжењери, јер су оне веома погодне за рад са екипом од неколико људи. Пре изградње ових машина, стручњаци су извршили опсежне студије критичног рада, јер је познато да природа често изналази најбоља решења. Кртица копа својим предњим шапама, а растрситу земљу притискује леђима уз бочне стране тунела, док се задњим ногама одупире о подлогу и потискује читаво тело напред. Механичка кртица, уместо предњих шапа, има главу у облику бургије, док нарочити проширивачи функционишу као леба кртице и набијају земљу, правећи чврсте зидове на тунелу. Специјални пропелери на задњем делу гурају ову машину напред. Једна од њих за свега један час буши тунел дуг девет метара. Оне у Совјетском Савезу служе углавном за копање канала за дренажу земљишта.

Walt Disney's Најзгод- ЛУЛА МИРА

ЛАГАНО, КУТКЕ, ИНДИЈАНЦИ СУ СЕ ПРИБЛИЖИЛИ КАПЕТАНУ СТЕФЕНУ. ПОГЛАВИЦА СИЗУКСА И ЊЕГОВИ ЛУДИ СЈАХАЛИ СУ... ТИ СИ ПОГЛАВИЦА БЕДОЛИКИХ?

БУДИ ЛУБАЗАН, АЛИ ОБАЗРИВ! РЕЦИ ПОГЛАВИЦИ ДА ЈЕ ДОВРОДОШАО У НАШ ЛОГОР!

ПОЧАСТВОВАНИ СМО ДОЛАСКОМ ВЕЛИКОГ ПОГЛАВИЦЕ СИЗУКСА! НАДАМО СЕ ДА НАМ ДОНОСИШ ПРИЈАТЕЛСТВО!

НИСАМ ДОШАО ДА СТИЧЕМ ПРИЈАТЕЉЕ! ДОШАО САМ ДА ТРГУЈЕМ С БЕЛИМ ЛУДИМА!

НАЈБОЉИ ШТО ГА СИЗУКСА ИМАЈУ! ОСИГУРАЈЕ ВАМ СРЕКАН ЛОВ СВЕ ДО ВЕЛИКЕ ВОДЕ!

ХОЋЕ ДА КАЖЕ СВЕ ДО ТИХОГ ОКЕАНА!

ОГРТАЧ ОД СВЕТОГ БЕЛОГ БИЗОНА! ЧУВАЈЕ ВАС ОД ЗЛИХ ДУХОВА ДО КРАЈА ПУТА!

ДРУГИМ РЕЧИМА, НУДИ НАМ ГАРАНЦИЈУ ЗА НЕСМЕТАНО ПУТОВАЊЕ ДО ОРЕГОНА!

ЛАУРА И МАЛА МИРА РАДОЗНАЛО ПРАТЕ ТОК ОВОГ УЗБУДЛИВОГ СУВРЕТА...

ТО НИСУ ПОКЛОНИ! ОН ЖЕЛИ ЊИМА НЕШТО ДА КУПИ!

ШТА ЛО-ПИТАЈТЕ ТО ХО-КА, КА-КЕЗ-ПЕТАНЕ!

ШТА ЖЕЛИШ ОД НАС, БУДИ БРАТЕ?

ДЕВОЈЦИЦУ СА ЗЛАТНОМ КОСОМ!

КРОЗ ЖИВОТ И ШКОЛУ

Пужићи нашег мора

Ретко је дете које је летовало на мору а да није прикупило малу збирку пужића, шкољки, жежева или звездица. Скупљање пужића и других животиња на обали није само разонода, него је и корисно, јер се на тај начин упознаје делић неизмерног богатства природе.

Пуживи су мекушци. Главна карактеристика мекушаца је та што им је тело меко, а на трбушној страни имају мишићни орган који им служи за кретање и зове се стопало. На леђима имају кожни набор који се назива плашт. Тај плашт покрива органе за дисање: шкрге или плућа. Он лучи кречну љуштину. Ето, у то велико коло животиња спадају и пуживи. Они имају главу, мишићно стопало и љуштину, а то је њихова кућа коју су саградили сопственим трудом.

Кућице пужева обично су увијене у облику спирале, и то готово увек наредно. Ако изврнемо пужа, онда ће калија његове куће бити на десној страни. Спручњаци кажу да су ретки случајеви да је кућица завијена друкчије. Ако је нор-

живог крвавог (слика 1) или бодљикавог (слика 2) волка, онда бисте видели да они луче неку жућкасту масу. Ако ту масу ставимо на сунца, она се одмах промени и постаје прво зелена, а после црвена. Ето, од те врсте пужева Финичани су у давно доба добијали ону дивну црвену боју која је позната под именом гримиз, а употребљавала се за бојење платна. Тканине обојене гримизом биле су тако скупе да су их могли куповати само веома богати људи.

сте и веома шарене љуштуре, а кућица једне мање врсте ципреје зване каури служи код неких народа у Централној Африци као новац.

Често сте видели ситног пужића приказаног на слици 4 а нисте знали да се он у нашим крајевима зове вретенача. Овај пуж је сличан једном свом већем сроднику, који се такође зове вретенача, чија љуштурска може бити дуга и до седам сантиметара. Окамењени примерци ове врсте били су дуги и по 75 сантиметара. Док штетате обалом, на стенама не-те често видите пужића који се назива прилепак. Многи су покушавали да га одлепе, али би им то полазило за руком тек кад би употребили нож и подвукли га под његову љуштину. Стручњаци кажу да се

он за подлогу на којој седи држи снагом од преко три килограма по квадратном сантиметру.

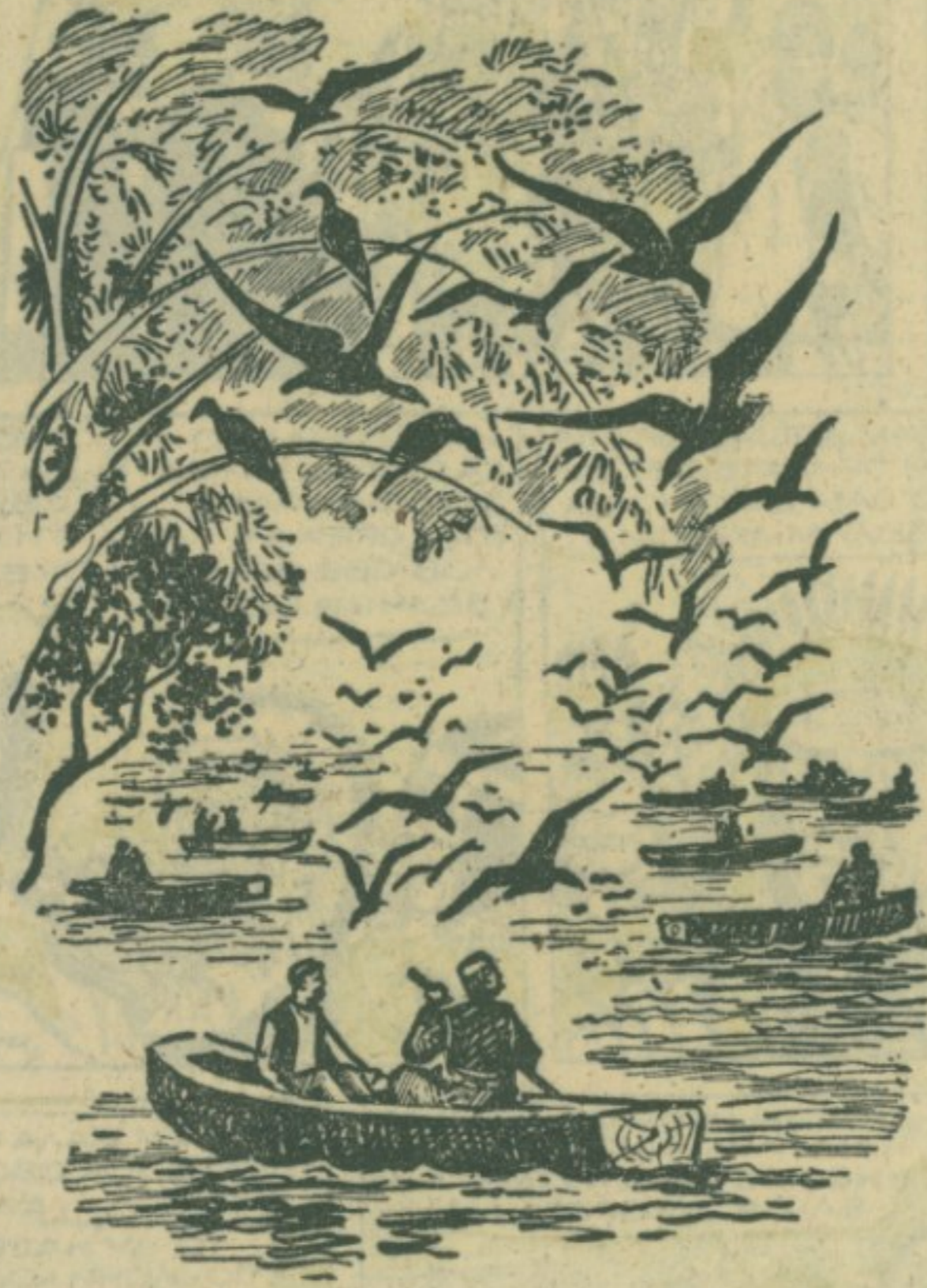
На скадарском језеру

Мрежа 300 година

3 алија је био окружен високим дрвем. Заузимао је простор од једне квадратне миље. На месту где је вода била најдубља рибари су по дну, крај стена и пећина, понаместали врше, оплетене од врбовог прућа.

Сваки рибар имао је одређено место за лов, а сваки је обично имао по две, три, пет, па и десет врша; како је ко могао. Јесен — најбоље време за лов на укљеве, које су бежале из хладних предела језера у топлије воде и на ушћа река. Чувари мрежа будно су пазили да пре времена не полете птице и поваре лов.

Време је протицало. Наједном су се појавили чудови из дубљина у овешем комаду дрвета. Пристизали су са свих страна. Убрзо их се накупило преко 400. У Базагуру — једном делу Скадарског Језера — врлио је као у кошници. Међу окупљеним рибарима, стојећи у чулу, налазио се хоџа (муслимански свештеник). Кад је било све готово, хоџа је прочитао молитву, а затим је ударио дланом о длан, па неким особитим узвиком дао знак птицама-врањцима, које су спремно чекале на гранама околних дрвећа. На

тај узвик, врањци у таласима не видећи другог спаса, почели да беже и да се скрива у рироне и халаљиво гутају рибу, барске справе-врше. После тога која, узнемирена и уплашена, га рибари су видели препуне

врше и рибу товарима у чулу.

Тако је некад изгледао риболов на Скадарском Језеру, према казивању Маријана Болџије Которанина, који га је посматрао и дао приказ у свом опису Скадарског Санџака, 1614 године.

— И још ћу нешто казати, пише даље Болџија — та се птица тако наједе да се не може ни подићи ни летети, па је они који седе у чуловима могу лако и руком хватати. Оне готово и не беже од чамца, као да су домаћа живина. Истина, доцније узлете на дрвеће и ту се одмарају.

Болџија каже да се једним метком може убити толико птица колико у метку има врша сачме.

— Мени се догађало да убијем из једног метка десет птица, а за то време друге се нису ни помакле с места. Иначе, када ове птице узлете оне просто застру небо.

Болџија даље прича да је било забрањено убијати ове птице. Ко би прекршио ту наредбу, морао би да плати велику глобу, јер према окупљању ових птица рибари су знали да ли у води има рибе или не.

Уствари, рибари, како прича Болџија, нису имали много посла, сем што би наместили врше и извадили их да истоваре рибу. Птице су за њих радиле нагоњени рибу. За време сезоне накупило би се много жарода, нарочито сиротиње, која би примала дарове од власника рибарских справа.

Врше, којима су скадарски рибари ловили укљеву кад је био код њих Болџија, имају облику крушке и два отвора: један горе, други доле. На доњем би улазила риба, а на горњем би се истресала.

Укљева или сарага је најважнија и најраширенија риба у Скадарском Језеру. Може да буде дуга 10 до 15 сантиметара. Доња јој је вилица дужа од горње. По леђима је зеленкаста, а по трбуху бела. С јесени и зими, укљеве најлазе ширином језера и улазе у реке, нарочито у Црнојевића Ријеку. Рибари их, поред врша, лове и другим справама.

Врањак је повелка птица. Има врат дуг као чапља, кљуњ пократак, а крила велика. Између прстију има кожице. Веома брзо плива и рони. Може бити тежак три килограма. Место му мирише на рибу, а перје јако заударно. Боје је црне, а по трбуху беличаст. На језеро долази у јесен и ту остане до средине зиме. Храни се рибом, а највише воли укљеве. Може да прогута и шарана тешиког један килограм. Живи у великим јатима. Народ једе његово месо.

Скадарско Језеро веома је богато рибом. Поред укљеве, у њему има шарана, јегуља, пастрмки, кленова, скобаља, скаканица, итд. Риба се најбоље

хвата у октобру и новембру. Има и много птица, нарочито барских. Зими долете читаве јата дивљих патка, гусака, нораца, уштака, врањчева, фелдака, бољешака и других. Има преко 20 врста птица. Све се оне једу.

Скадарско Језеро налази се на граници наше државе са Албанијом. Оно је по свом постанку карсно поље потопљено услед спуштања земљишта овог Медовског Залива, чији су знаци јасно очувани. Тако је за острво Врањину утврђено да је постала острво између 1200—1233 године. Пре тога била је копно. Исто то десило се и са осталим острвима Скадарског Језера.

Базен Скадарског Језера опкољен је највећим делом планинама. Језеро је дугачко 43 километра, а широко до 14 километара на средњем делу. Према једном и другом крају се сужава. Највећа дубина му је 44 метра. Његова површина износи 369,7 квадратних километара, од чега 147,9 км² припадају Албанији. Близу северне и југозападне обале налази се око 50 мањих и већих острва. Највеће је Врањина, високо и голо острво, с два врха у облику пирамиде, чија највећа висина износи 330 метара. Остала острва су ниска, кршавита и обраста ловорицом.

ОД ГОНИЧА КАМИЛА до сликара

У Централној Аустралији, међу гребенима Магдвел и Цемс, у области хладних планина, пешчаних дуна, страшних провалија и долина плодних после кише, живи племе Арунта. Ту се, 28 јула 1902 године, родио данас у свету познати уметник-урођеник Алберт Намаџира.

Арунтима је било забрањено...

Да чита и пише научио је у лутеранској мисији у Хермансбургу. Чланови мисије причају

сточар и гонич камила. По закону његовог племена, цртањем су се смели бавити само старци посвећени у ритуалне тајне, и то искључиво цртањем симбола: концентричних кругова и изломљених линија на камену, тотемима и другим предметима везаним за племенски ритуал. Додуше, домороци Арихемове земље и урођеници са северозападне обале цртају животиње, па чак и људе. Али Арунтима је то забрањено.

Године 1934, сликари Рекс Бетерби и Џон Гарднер, Аустралијанци енглеског порекла, изложили су своје пејзаже у згра

ка гушиле су се у малим салама, желећи да виде своју земљу представљену у пуној лепоти боја њеног плавог неба, црвених дуна, зелене траве и златних долина.

Алберт Намаџира био је толико узбуђен оним што је видео да је замолио излагаче да му покажу боје и четкице. Када их је, после неколико месеци, добио, покушао је да их употребити. Незадовољан постигнутим, оставио их је на страну, надајући се да ће се, кад-тад, Бетерби вратити у земљу Арунта и да ће га научити како да слика.

У својој књизи „Уметност до мородаца“, Бетерби прича о томе шта се догодило кад се он, после две године, вратио у Хермансбург.

Често ноћима није спавао

„Могу да вам кажем да сам био веома дирнут кад сам стигао у мисију. Први мородаца с којим сам разговарао био је Алберт.

Открио ми је своју душу, испричавши ми да ме је чекао готово две године. Често ноћима није спавао мислећи на време кад се будем вратио и узео га собом на своја сликарска путовања као гонича камила; живео је у нади да ћу га за тај посао наградити тиме што ћу га научити како се ради аква-рел“.

Намаџира је задивљујуће брзо усвојио принципе аква-релског сликања. Његове прве скице више су него изненади-

ле Бетербија. Још у то време писао је он једном свом другу да ће „тај човек постати славан уметник“.

Две године касније, у Мелбурну је приређена прва изложба Намаџириних радова, која је имала неверован успех. Отада па до данас Намаџира је, у разним градовима Аустралије, имао десет самосталних изложби.

Алберт Намаџира постао је национални понос Аустралије. И мада његове слике многи купују просто из љубопитства (уметност урођеника!) то, разуме се, не може да смањи њихову оригиналну вредност.

Од сваке изложбе Намаџира добије више хиљада фунти, али он живи у сагласности са законима свога племена и све што има дели са стотинама својих рођака и савременика. Успех није искварио овог уметника. Он живи једноставно, као што је и раније живео, и много ради да би достигао још виши уметнички степен у приказивању своје домовине, која је део њега самога.

Намаџирини успех потстакло је и друге чланове његовог племена наклоњене сликарству да крену истим путем. Данас у Хермансбургу постоји читав група сликара-домородаца, међу којима се својим талентом и оригиналношћу истичу браћа Переруца.

Намаџира је избегао судбину многих домородаца Аустралије, који су се у великим градовима, међу белим људима, нашли у трагичном положају одбачених. Својом уметношћу он је, по речима Рекса Бетербија, „дао читавом свом народу нову наду у будућност, показавши му да његови припадници могу да стану упоредо с белим људима“.

Кивије —

Велики француски природњак Жорж Кивије није рођен као Француз. Он је угледао света у Монбелијару, 25 августа 1783, кад је то место припадало држави Виртенберг, али породица му је старином из француског департмана Жира, из једног села које данас носи Кивијеово име. Још у детињству показивао је извесне особине које су дошле до пуног изражаја тек доцније, кад је постао зрео човек. У својој четрнаестој години, у монбелијарској гимназији, основао је „научку академију“ чији је био претседник. Читајући Бифона, у дванаестој години је осетио врло живо интересовање за природне науке. Зато што је потпуно административни Виртенберг, за које је требало имати јемство каквог високог заштитника. Због кога је, пре но што је завршио школу, напустио Штутгарт и запослио се као домаћи учитељ код једне богате нормандиске породице. У Нормандији је живео од 1788 до 1794 године. Близину мора искористио је за проучавање морских животиња па се већ тада истакао својим научним открићима.

Кад му је било 25 година, 1794, Кивије се упознао с једним тада чувеним агрономом, општом Тесијеом. Путем писма, која је слао својим познаницима, научницима у Паризу, опет га доведе у везу с њима. Две године касније, Кивије је примљен за наставника у најчувенији колеџ онога доба, зван Институт. Ту је младом и талентованом Кивијеу знатно помогао Жозеф Сент-Илер, не сањајући да ће 30 година касније у њему имати великог противника, јер се Кивије није слагао с његовом систематиком у науци.

Догодили се на Јамајци...

Мала шкуна за извлачење потонулих бродова крај пешчаног полуострва Палисадос, природног лукавине приморског града Кингстона на Јамајци. Већ неколико дана шкуна је браздала мирну површину Карипског Мора у безуспешном трагању за потонулим бродовима. Клатно магнетског апарата — откривача било је мирно као море, као небо, као планине. Блу Маунтинс које су се протезале иза Кингстона. Бродски гђурац с досадом је превртао странице толико пута већ прочитаних новина и пушио цигарету за цигаретом.

Изнаена, клатно апарата се узнемирило.

— Стоп! — радосно је повикао капетан у мегафон. Шкуна је стала, сидро је бачено. Гђурац је обукао своју ровиначку опрему и прекорачно преко оградe, вукући за собом ваздушно црево и сигнално уже.

Пљесак воде, кругови на површини и море је прогутало гђураца. Његови тешки, оловни фоновни додирнули су дно на дубини од педесет и пет метара. С муком подижући ноге, подводни истраживач кренуо је по коралном врту. Пејзаж око њега изгледао је нестваран, као у каквој земљи из маште. Јаркоцрвене гране корала давале су утисак фантастичних животиња.

Наједном, гђурац је застао, изненађен, запрепаћен.

— Не, не... то ми се само причинява, — промуцао је. — То је, сигурно, недостатак кисеоника...

Пред њим су се дизале зграде... То нису били сплетови коралних грана, већ пропорционални, строги облици кула, кућа...

Оптичка обмана? Уколико се више приближава ономе што је сматрао за плод своје уобразиље, уколико су се јасније оцртавали стубови, кровови, зидови и сравилним отворима за прозоре. Да, подводни град није био фатаморгана, а ни чудо; ове

зграде несумњиво је подизала људска рука.

Дно се спуштало и дубина је постајала све већа. Гђурац је било јасно да је даљи пут скопчан са опасношћу по живог, али нешто га је вукло напред...

Најзад, зауставио се пред високом палатом овенчаном кулама. У зиду — отвор који потсећа на врата. Да је у том подводном дому било људи, они би можда чули питање које је пригушено дошло из скафандра:

— Дозвољавате ли да уђем? Гђурац је ушао у палату одевену у корални оклоп. Холник... врата... све обавијено пригушеном плавичастом, плавом и љубичастом светлошћу. Тишина.

Несигурна корак, ступио је у собу коју су, ко зна кад, напустили њени житељи. Али не, она је ипак настањена: у њој се сместио циновски рак. Гђурац је устукнуо.

— Јести ракове за ручак, сасвим је у реду, — помислио је. — Али доћи раку и послужити му као ручак...

На крају ходника приметно је викијасто тело октопода. То је била јасна опомена да треба што пре напустити зграду.

Време одређено за боравак под водом истекло је и он даје знак да га извуку. Уколико се више дизао према површини, град на дну мора постајао је магловитији, расплњавао се као сан. Још неколико секунди и гђурац је на палуби. Гђурачко одело је скинуто.

— Да ли брод лежи годно? — питао је шеф експедиције.

— Брод?

— Шта вам је, јесте ли пали е Месеца? — раздражено је повикао капетан.

— Не, нисам пао с Месеца, али долазим из потонулог града, — одговорио је гђурац.

Крај ногу му је лежала тек скинута гђурачка опрема с које се сивала вода из Порт Ројала — пиратског града из XVII века.

тина отвориле су се у земљи, прогутавши домове и људе.

Талас који је долазио с мора покрио је већи део града. У ускителој води људи су се батргали, покушавајући да нађу било какво упориште. Неки су успели да се докопају „Свона“, јединог брода који је остао читав. На њему је спасло животе око две стотине особа — једини који су преживели последњи дан Порт Ројала.

Несрећа која се тог дана сручила на Јамајку била је, по мишљењу познатог француског географа Елизе Реклију, „једна од најстрашнијих катастрофа у историји земљотреса“.

Море које је поплавило готово читав град није га више напустило: склопило се над њим за вечита времена. Са сваком годином остаци Порт Ројала пропадали су све дубље у морски муљ, да најзад од њега не остане ништа што би потсећало на некадање постојање пиратске престонице. Дошине је недалеко од тог места никако град Кингстон.

Гђурац Хари Рајзберг био је први човек који је, 1936 године, ступио у потонули град и прошао његовим замрзлим улицама. Али, још пре њега многи су помогли, у тихе дане пуне сунца, видели рушевине Порт Ројала. Године 1780, адмирал Чарлс Хамилтон известио је енглески адмиралитет да је на прилазу граду Кингстону видео потопљене зграде. Педесет година касније, поморски поручник Џефри саопштава да је видео град на дну мора, „као неку малу Атлантиду“. Али, „гроб“ Порт Ројала спуштао се све ниже и ниже, а слој морске воде који га је притискивао постајао је све већи. Потонули град нико више није спомињао, све док на њега није поново наишао Хари Рајзберг. Он је успео да из њега извуче многе драгоцености. Али, на дну Карипског Мора, у остацима пиратске престонице почива још много блага, уметничких реликвија старих цивилизација Америке које чекају да заузму достојно место у музејима.

А у луци десетине бродова на којима су се виле гусарске заставе...

Тако је изгледао Порт Ројал две стотине година после Колумбовог открића Америке.

Град, у коме је цветао ноћни живот, будио се касно. Тако је било и тога дана. Ноћну свежину већ је давно заменила пријатна топлина јутра. Трговци су отворили радње, шкрипали су точкови на колима која су са оближњих плантажа довозила поврће и воће. У луци су лежали усидрени бродови. У њихове бродске дневнике била је унесена само једна кратка забелешка:

„Седми јун 1692 године“.

„Десет је часова. Чисто, светло небо над Порт Ројалом

изненада се обојило црвенилом, а тамни облаци сакрили су планине Блу Маунтинс. Разлегла се потмула, па све јача тунђава. Град је задрхтао. Попуцали су зидови зграда, сручили се с таваница гипсани украси. Вапаји људи измешали су се са уриком изнебуженних паса. Кроз прозоре, врата и проваљене зидове искакали су полуодевени људи.

Они који су се налазили близу пристаништа могли су да виде како море нагло надолану, откидајући бродове са сидришта. Линула је киша, заурлао ураган. С треском је ударила стрела огромне муње, а за њом још једна, па трећа... десета.

Три удара земљотреса, један јачи од другог, потресли су град. Стотине огромних пуко-

Славни природњак

Године 1802 Кивије је наименован за једног од шест генералних инспектора за просвету, који је имао да надгледа рад школа у Марсеју и Бордоу. Док је био одсутан, наставници париског Института поверили су му положај „сталног секретара за општу науку“. Године 1808 написао је за Наполеона свој чувени извештај о напретку природних наука од 1789. Потом је постављен за доживотног саветника на Универзитету у Паризу. Године 1808 и 1811 добио је задатак да постави темеље холандској и италијанској академији наука.

На једном свечаном скупу, Жофрва Сент-Илер је пред Кивијем изјавио: „Имао сам срећу да будем први који је осетио и открио научно свету вредност једног генијалног човека који ми њему самом није била позната. Дођите у наше редове да одиграте улогу једног Линеа, да budete као он, други законодавац у природним наукама“. Кивије је остварио оно што је било садржано у овом пророчанству. Он је обновио и проширио монументалну грађевину природних наука коју је Лине подигао. Прво што је учинио, било је увођење реда у хаотичну класификацију прва. Кивијеова предавања из упоредне анатомije преокренула су тумбе појмове који су до тада владали у медицини. Године 1826, један лекар је пред суду научника изнео део некаког костура, тврдећи да је припадао „човеку који је живео у доба потопа“. Тај костур је нађен на месту где се некад сталежина простирала вода. Али, чим је погледао приказане кости, Кивије је рекао да оне нису никад могле припадати човеку, пошто су то кости циновског гуштера чији је скелет дуго лежао у муљу испод воде... Кивије је имао изванредно памћење. Могао је у сваком тренутку да се сети и најлеженије деобе врсте и подврсте и да никад не погрешни. Радио је без предаха. Нисао је и читао чак и у колима док је одлазио на посао. Као државни саветник, сваке године је лично решавао око 10.000 предмета. Десетом маја 1826, кад су се указали први знаци болести која ће га пет дана касније заузвек однећи, одмах је схватио да има немо спас. Пошто је рекао да много жали што неће моћи да заврши започето дело, одмах је предузео све мере за штампање својих већ готових рукописа.

Колумбови бродови отворили су Шпанцима пут за богате земље Средње и Јужне Америке. Галије пуне отегог блага одлазиле су за Шпанију. Али, бурни Атлантиски претстављао је сталну опасност за „златне галије“ цивилизованих отимача. Тој опасности придружила се убрзо још једна: пирати свих националности. Разбојници су ударили на разбојнике.

Крај обала Антила родило се ново уносно занимање: лов на бродове. Пирати су основали своју базу на Острву Корњача, а главно шпанско упориште био је Порт Ројал, који је ускоро постао зборно место трговине црним робљем. Године 1655 тај град заузимају Енглези, али промена господара није значила и промену карактера овог града: Порт Ројал је остао пиратска престоница.

Трговина робљем и морска разбојништва чинили су основу беспримерног богатства ове луке. Раскошне палате, безбројне трговине, крме из којих се широко задах рума, велелепне богомоље испред којих су се налазили пространни тргови — пијале где се продавало и куповало робље

МАЛЕ ЗАНИМЛИВОСТИ

ДА БРЕСКВЕ ОСТАНУ СВЕЖЕ ...

Стручњаци на Одељку за пољопривреду у Вашингтону ишли су начин да брескве остану свеже преко целе године. Ако се плод споља премаже одређеним концентратом нектара, онда овај заштитни слој спречава да из њега испари миришљави течни део. Захваљујући томе, воће се не суши и може да задржи дуго своју свежину.

ЗЕЧЈЕ КОЖЕ КАО ПЕЛЕНЕ

Примитивни Чипуа-Индијанци завијали су своје бебе у аеџе коже исечене у каишеве широке 20 сантиметара, а онда их ушивали у исти такав покривач. Први кораци детета били су велик догађај за родитеље. Ако би дете успело да у свом првом покушају самостално пређе бар пола дужине вигвама, родитељи су приређивали гозбу. То су чинили и кад би већ поодрасла беба успела да први пут сама дође до суседних вигвама. Веровања у разне утицаје на дете још пре његовог ро-

ђења била су јако раширена међу Чипуа-Индијанцима. Ако би новорођенче имало пегаво лице, сви су сматрали да је то због тога што је мајка пре порођаја јела јаја морских галебова. Ако би беба била плачљива, окривљавали су мајку да је појела коса или првендаћа. Жена није смела да једе ни месо болњикавог прасета, јер би се, како се веровало, у том случају читав низ

несрећа свалио на њено дете: имало би запушен нос, било би тромо или сакато, а исто и веома плашљиво кад одрасте.

ШЕСТ, А НЕ ТРОЈИЦА

На једном сјелу крај ватре рећи ће један младић весељак: „Да вам, браћо, нешто приповедам што ми се синоћ догодило. Изненада ми у кућу дођоше познати гости, брат и сестра, муж и жена, па зет и шура. Срећом, имадох код куће три куповна бијела колача, те гости навалише на њих, а гладни сва тројица. Питање: погодите по колико је свакоме допало“. „Богме, лако је то погодити. По твом казнању било их је шесторо, а три колача, те је сваки појео по пола колача“. Насмија се весели младић и рече: „Није истина! Сваког је запао по шно колач, јер их нијесу била шесторица, него тројица“. „Ево нинаж и енаж жмак — евога је хи огно довога“

ТРАГОВИ КАФЕ И ЧАЈА У КРВИ

Један лондонски лекар установио је да кафе и чај остављају трагове у крви. Ти трагови могу се наћи чак и девет часова после узимања овних напитака.

Једина жена линиски пилот

На дан 12 априла 1956 године висока наставница рекла је авијатичарки Џеки Могриц: — Вашу девојчицу ћу пустити са часова, али зар да је возите бициклом по овако закрченим улицама?

— Кад би само знала! — повикала је мала Џил, која је стајала недалеко од своје мајке и учитељице. — Кад би знала како ћу да се возим!

Један сат касније, седећи у четворомоторном авиону, Џил је учила напамет један Шекспиров сонет. Није гледала кроз прозор пенишаве таласе Ламанша, јер је тим путем већ толико пута прошла. Кад је, много касније, подигла главу, угледала је познато поље са лалама у Француској, а затим се авион спустио и путници су изишли из њега.

При повратку у Енглеску, кад су били изнад Портсмута, Џил је угледала два светла ока како је посматрају из пилотске кабине. На то је весело махнула руком:

— Мама, научила сам сонет! Сутрадан, кад је дошла у школу, другарице су је запитале где је била.

— Не знам ни сама, — рекла је Џил. — Мислим да смо летели до Буржеа, код Париза.

— Благо теби! — чула је једнодушан узвик одушевљених девојчица.

— Ах, кад би моја мама била пилот као што је твоја! — уздахнула је једна.

Приликом тог лета, априла 1956, Џеки Могриц хтела је да има крај себе и своју девојчицу, јер је то био за њу врло значајан дан. После десетогодишње борбе, успела је да добије право и звање линиског пилота. За то време морала је да слама предрасуде многих, који су тврдили да се жени не може поверити таква служба.

Једанаест година пре тога, 1945, у животу младе девојке родом из Јужне Африке наступио је преокрет. Једва је дочекала да наврши шеснаесту годину, како би стекла право на полагање првог испита из авијације. Али, кад је изишла пред комисију, већ је имала неколико похвала и једно одликовање. Наиме, пошто је 1940 до-

шла у Енглеску, она је за време Другог светског рата, пролазила кроз курс за пилотажу, била члан једине женске ескадриле у Великој Британији. На тој дужности имала је највише летова од свих жена — преко три хиљаде часова — и зато је била одликована. Уочи завршетка рата удала се и, рачунајући време од њене шеснаесте године до данас, није престала да лети, изузев кад је очекивала бебу.

И поред свих похвала и одликовања, Џеки Могриц није могла да постане линиски пилот.

— Жени се дозвољава да се такмичи, дозвољено јој је да обара рекорде, као што су то учиниле авијатичарке Жаклин Ориол, Францускиња, и Жаклин Кохран, Американка, али чим нека зажели да јој пилотирање постане професија, пред њу се испречи забрана! — жа-

лила се она у више махова. — Никада нисам тражила да постанем линиски пилот са ограниченим дужностима. Напротив. Оно што важи за мушкарце, хтела сам и сама да извршавам.

До 1948, у Енглеској ниједна жена није могла да управља авионом на млазним погон. Те године Џеки је неколико пута позвана да врши пилотску службу превоза људи и преноса робе, али само на крајним релацијама. Једног дана спустила се на један шкотски аеродром и затекла међу пилотима велико нерасположење. Седам млазних авиона срушили су се један за другим због неповољних атмосферских прилика и ниједан пилот више није хтео да узлети. Командант узлетишта, који је њу од раније добро знао, рекао је:

— Знаш да одавно желите да

управљате авионом на млазним погон. Ако хоћете, дају вам један. Само, ако кренете сигуран сам да ниједан од мојих људи неће хтети да остане на земљи.

— Све што знам о млазном авиону, — одговорила је авијатичарка — то је чиста теорија, али вашу понуду не мислим да одбијем.

Села је у авион, узлетела и остала у ваздуху цео сат. Кад се спустила, пилоти су потрчали да је дочекају.

Глас о овом догађају надалеко се рашчуо, али су се меродавни и даље колебали. Нису смели да јој повере пилотирање на дугу стазу. Нису били сигурни да ли ће њени живци да издрже свакодневну возњу која сатима траје и да ли ће, ако дође до неприлике, моћи да остане хладнокрвна.

Почетком 1956, позвао ју је директор једне ваздухопловне компаније и рекао:

— У великој сам неприлици, јер немам довољно пилота. На последњем испиту сва девојчица су пала. Зато вам предлажем да се пријавите за наредни испит. Ипак, добро размислите пре но што донесете одлуку.

Шест месеци се Џеки Могриц спремала за најтежи испит у свом животу. Морала је да похађа курс за пилоте дуге пловидбе, који је не само тежак већ и врло скупо стаје. Но, труд и новац нису били улудо бачени. Кад је дошао дан полагања, села је у мали авион којим је требало да врши акробације. Између осталог, морала је да му окрене „трбух“ нагоре и да тако лети, а затим да се спусти на земљу без помоћи инструктора, који су претходно

скинути, само с компасом пред очима.

— Тога дана, — причала је она касније — било је доста људи на аеродрому, али је мало ко веровао да ћу положити.

После испита, док су јој честитали, она је бацила упитан поглед на директора компаније. — У реду! — насмешио се он. — Остајем при својој одлуци.

Сметње тиме нису биле пребројене. Кад јој је поверен апарат на линији Лондон — Амстердам — Париз и обратно,

било је путника који су се паширили да узлете авионом којим управља једна жена. Неке мајке су из истог разлога одустале да пошаљу њиме своје дете. Али, млада авијатичарка и руководиоци предузећа чији је службеник постала нису устукнули пред овом тешкоћом.

Зато што зна да има путника који у њу немају вере, она управља авионом са удвострученом пажњом. Кад се пилоту догоди несрећа, све новине донесу о томе дужу или краћу вест. Али, кад би се њој тако нешто догодило наслови свих новина протезали би се преко целе стране, што нимало не би користило будућим авијатичаркама — линиским пилотима. Из свих тих разлога Џеки Могриц је веома опрезна. За годину и по дана непрекидног летења од Лондона преко Амстердама до Париза и наопако, које траје више часова, Џеки Могриц није имала ниједну једину незгоду.

Ресторан са највише разбијеној тосућа

Предузеће за вагон-ресторане француских железница надалеко је познато због својих изврсних јела и укусних специјалитета. Прошле године, ово највеће угоститељско предузеће у Француској издало је путницима 2.700.000 obroka. Међутим, оно истовремено држи један незавидан рекорд који је последица просечне брзине од сто километара на сат коју развијају француски возови. У току прошле године, у вагон-ресторанима разбијено је 90.000 тачира, 88.000 шоља за кафу, 117.000 чинија, 4.000 чаша и 2.000 чинијица за сенф и мајонез.

ВЕЋИ ОД ДАНАШЊИХ

До 1860 године у мочварама Нове Енглеске, у Америци, живео је диновски минк, звани морски минк. Он је био дуг око 90 сантиметара, а често и читав метар, укључујући у то и реп који је био дуг 25 сантиметара. Био је то заиста диновски минк, када се упореди са данашњим чија просечна дужина износи око 50 сантиметара. Минк је енглески назив за ласицу и канадску куну.

ВЕРОВАТИ ИЛИ НЕ...

ПИЈАНАЦ ПО ДУЖНОСТИ

У старој Спарти бирали су, за одређен временски период, једног службеника чија је дужност била да се сваког дана напије и да се, тако пијан, тетура улицама, као очигледан пример омладини да се не треба одати пићу.

И ТОПЛО И ХЛАДНО

У близини Триголока, на острву Јави, у самом кориту једне мале планинске реке избија седам гејзера топле воде, тако да купачи могу истовремено да уживају у топлом и хладном купању.

НЕОБИЧНА ЛОВАЧКА СРЕЂА

Џозеф Лани из Инверниса, у америчкој савезној држави Калифорнији, убио

је у размаку од неколико минута једног чисто белог и једног сасвим црног јелена.

„ПРЉАВА“ ЖАЛОСТ

Лондонски трговац Нетенијел Бентли (1735—1809), био је толико ожалостен смрћу своје веренице да

четрдесет година, заправо све до смрти, није ниједном опрао руке, умио се и почистио кућу.

Волт Дизни
ЛУШКО
ЛУГОУШКО
И ДРУГИ ДОБРИ И РБАВИ СТАНОВНИЦИ ЊЕГОВЕ ВАРОШИЦЕ И ОКОЛИНЕ

КАКО СТЕ, ДОКТОРЕ ЖДРАЛОВИКУ? ИЗГЛЕДАТЕ НЕШТО БЛЕДИ!

ДОКТОР ЗАР ЈА?

КАД ПОМЕНУ СТЕ ТО... КАО ДА МИ СЕ МАЛО ВРТИ У ГЛАВИ...

ЈА... ИЗГЛЕДА... ООО!

ОНЕСВЕСТИКЕ СЕ!

ПОМОЗИ МИ, ЧИКА МИШКО!

ТРИН БРЗО И ДОНЕСИ МИРИШЛАВУ СО!

А... МИРИШЛАВУ СО!

НЕ ПЛАШИТЕ СЕ, ДОКТОРЕ... ПОМОКИ ФЕМО ВАМ... ОДМАХ КЕ ВАМ БИТИ БОДВЕ!

ЕВО МИРИШЛАВЕ СОЛИ... ДАЈ МУ БРЗО!

ТО КЕ ГА ПОВРАТИТИ!

УДАХНИТЕ ДУБОКО, ДОКТОРЕ... УДАХНИТЕ!

АХА... ШТО ДУБОВЕ!

ШТА ДЕ САД?

ХЕО!

ПЛОП

ГДЕ ТИ ЈЕ МОЗАК? ПА ТО ЈЕ ХЛОРОФОРМ!

КАКО ДА ЗНАМ? ПА ЈА НЕ УМЕМ ДА СИТАМ!

АЛАРМОГАС

Један француски инжењер начинио је направу која ће бити од велике користи. Захваљујући њој, у домаћинствима ће се знатно смањити опасност од тровања угљен-моноксидом, које нису ретка. Направа ради помоћу струје

од 127 волти. Она функционише на тај начин што, 50 секунди пошто се у одаји појави угљен-моноксид у вустини од 0,466 процена, ступа у дејство звоно за узбуњу. Ако је концентрација већа од 1,225 отсто, звоно одјекне већ после 36 секунди.

„ДИВ СА ФИЛИПИНА“

Филипински ловци нашли су на острву Лузону штетне кости које се, због дужине, приписују пламинском диву који је живео на североистоку горја Тиво. Зуби су му били високи седам, а иши-

роци пет сантиметара. Научна експертиза још није казала своју реч и зато се чују гласови — можда истинити — да ови зуби нису припадници јудском бићу.

АКО НЕ КУЋА — ОНО БАР КРОВ!

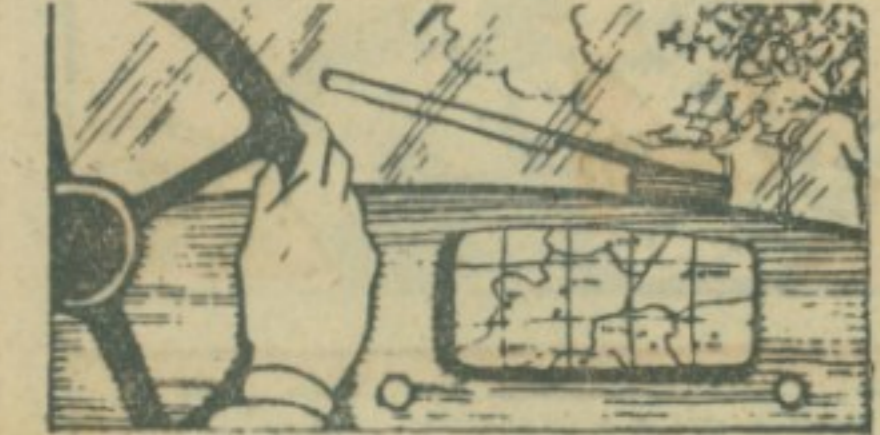
На Изложби архитектуре, која је недавно одржана у Минхену, најпримамљивија „чачка“ била је кућа-крив. Они који не располажу довољно великим плацем или немају новца да себи подигну праву кућу, могу да дођу до овакве необич-

не, али врло удобне зграде у којој се налазе две веће, и три мање собе, купатило и друге споредне просторије. Цена куће-крова, претворена у француски новац, износи 1.500.000 франка.

ОЛАКШИЦА ЗА ВОЗАЧЕ

Захваљујући једном проналаску, возачи неће више морати да застaju на дрвовима да би заведели у географску карту. Помоћу увеличаваних стакла и нарочитог осветљења, чија јачина може да се мења између 6 и 12 волти,

карта постаје врло јасна. „Кутија“ с картом налази се пред возачем и прекривена је несломљивом прозирном масом која не одбија сунчеве зраке. Увеличаваније стакло повећава линије за деалут. Светлост је пријатна за очи, како по дану тако и по ноћи.

ЗАКАСНЕЛИ САТЕЛИТИ

Првог јула почела је Међународна геофизичка година, али вештачки сателити које су обећали амерички научници за месец септембар још се не појављују. По свој прилици, они се пре пролећа 1958 неће винути у небо. Мада је о њима често и подробно писано у америчкој штампи, нису, изгледа, испунили очекивања у току производње.

СВИЦИ И ХЛАДНА СВЕТЛОСТ

Група биолога-стручњака за хладну светлост открила је у Северној Италији једну врсту савица која ће им, како се они бар надају, знатно помоћи у решавању проблема ове светлости, тј. на који се начин хемиска енергија претвара у светлост. У телу савица налазе се неколико хемиских супстанца које су главни фактор приликом тог претварања, мада се оне, додуше, у мањим количинама, налазе и у свим живим бићима.

„СМИРЕЊЕ“ ТЕЛЕСКОПА

У обсерваторији у Нашвилу, у САД, начинио је апарат — уствари обична телевизијска камера подешена за ову сврху — који „смирује“ телескоп и на тај начин омогућује да се добијају јасне слике појединих планета. Поред тога, њиме се појачава осетљивост телескопа за око 100 пута. Снимана без овог апарата, слика планете „игра“ услед кретања разних слојева ваздуха, што неповољно утиче на њену оштрину. Већ при првој проби добијена је јасна слика Јупитера с његовим месецима.

ЦИНОВСКИ РЕНДГЕН-АПАРАТ

У Калифорнији је сagraђен један циновски рендген-апарат од два милиона волти. Апарат је смештен у засебну бетонску зграду, која има врата тешка 65.000 килограма. Та врата спречавају да продре зрачење изван зграде.

БОРБА ПРОТИВ ШУМСКИХ ПОЖАРА

Према брижљиво вођеним статистикама, око 80 од сто пожара у америчким шумама потиче од грома. Истовремено је утврђено да том приликом падне релативно мало кише, што чини да се ови пожари лако шире. Да би се они спречили или бар локализовали, покушало се да се за време непогода изазове што јача ки-

ша, која ће угушити ватру у самом почетку, уколико до ње уопште дође. Кад се са радарских осматрачница добије обавештење да долази олуја, одмах се подигну авиони, који великим дозама хемикалија „засеју“ облаке и изазову јаку кишу још пре него што грмањина почне. Резултати првих опита били су врло задовољавајући.

И НАШЕ ТЕЛО ПРОИЗВОДИ ПЕНИЦИЛИН

Научници из Медицинске школе у Дебрецину, у Мађарској, утврдили су да човека кожа и кожа производе пеницилин, а можда и неке друге антибиотике. Тиме се до неке објашњава и реакција код појединих особа кад им се да пеницилин у сврху лечења. Овај органски пеницилин ствара се на тај начин што се у коси њим на кожи размножавају неке гљивице.

РАКЕТЕ СА ЗАОБЉЕНОМ ГЛАВОМ

Према истраживањима стручњака из Лабораторије за аеронаутичку истраживања САД, главе ракетних пројектила за међуконтинентални и међудалнетарни саобраћај не би требало да буду шиљате, као што је то досад био случај, већ заобљене. Наиме, утврђено је да је овакав облик много погоднији у погледу загревања ракете кад она поново уђе у гушћу атмосферу.

СМРТ МУВАМА!

Познато је да муве веома брзо постају отпорне према ДДТ-у и другим инсектицидним средствима, тако да је већ друга генерација потпуно имуна. Како је мува преносилац разних зараза, научници упорно траже начине да је униште. Сада је један израелски лекар нашао хемикалију која, додуше, не убија муве, али онемогућава женку да снесе јаја. То ће можда учинити да се човечанство најзад ослободи овог досадног и опасог инсекта.

НОВИ ЖЕЛЕЗНИЧКИ ВАГОНИ

Америчке железнице добиле су нове вагоне, знатно лакше од досадашњих. Они су начинени од челика који не рђа, али је целокупна укупна тежина од пластичне материје. Овакав вагон може да прими 88 путника, а његова тежина по једном путнику износи око 300 милиграма, уместо 800 колико је износила код старих кола.

НАЈДУЖИ ПЕРИСКОП

У Америци је начинен перископ дуг око 30 метара који ће служити не за подморнице, већ за посматрање нуклеарних реакција. Он је знатно шири од обичног подморничког перископа и омогућава научницима да подрбно прате и снимају нуклеарне реакције, без бојазни од штетних последица.

ПРИЈАТНА КУПОВИНА

У граду Сан Антонио у Тексасу, где преко лета владају велике врућине, приликом изградња једне велике зграде уведена је једна новина. Наиме, цео пролаз под аркадама је затворен и у њему ће се ваздух расхлађивати, тако да ће се купци пријатно осећати док буду посматрали излоге и одабирали робу.

ПОКРИВЕНО ФУДБАЛСКО ИГРАЛИШТЕ

У Олимпијк Ситију, близу Њујорка, биће сagraђено огромно игралиште за фудбал које ће бити покривено. Терен ће бити толико просторан да ће на њему моћи да се играју четири фудбалске утакмице у исто време а имаће 150.000 седишта. Кров ће бити направљен од алуминијума, а испод њега неће бити ниједан стуб, који би сметао гледаоцима да пажљиво прате утакмицу.

РАЗБИЈАЊЕ МИКРОБА

Када се употребе ултра-кратки звучни таласи, који имају 400.000 вибрација у секунди, онда су у стању да разбију микробе који штетно делују. Тако тврди један лекар из Чикага.

Јестели већ чилуда...

... у близини Токија, у месту Хорикорију постоји један врт у коме се већ више од 250 година гаје само перунике.

... први помен о падобрану налазимо у „Историји Сијама“, објављеној 1691 године у Паризу, коју је написао Симон д'Ла Лубер. Он ту прича о неком човеку који је често забављао двор на тај начин што је скакао са знатне висине служећи се притом двама направама, сличним кишобрану, које је причвршћивао за појас на оделу.

... нафта се у историји први пут помиње у вези с походом Александра Великог против Дарија, 330 године пре наше ере. При повратку с похода Александар је логоровао на обали Каспског Језера, а логор му је осветљавао ватром из великог броја лончића у којима је горела нека течност.

... први дуд пореклом је из западних области Азије, а у Средњој и Северној Европи почео се гајити тек у деветом веку. Бели дуд је, пак, пореклом из Кине и у Европу је пренет у 12 веку.

... албум је у старом Риму била плоча на којој је понтифике максимуме исписивао важније догађаје у току једне године и на којој су објављиване наредбе државних власти. У Средњем веку тим именован се називала књига за уношење својеручних beleжaka и записа разних личности. Тек касније, назив албум почео се употребљавати за разне збирке (марака, биле, нојева је некад фотографија, цртежа и уметничких репродукција).

... ној се сматра афричком птицом. Међутим, нојеви се могу наћи, додуше веома ретко, и у источном делу Персије. Су-

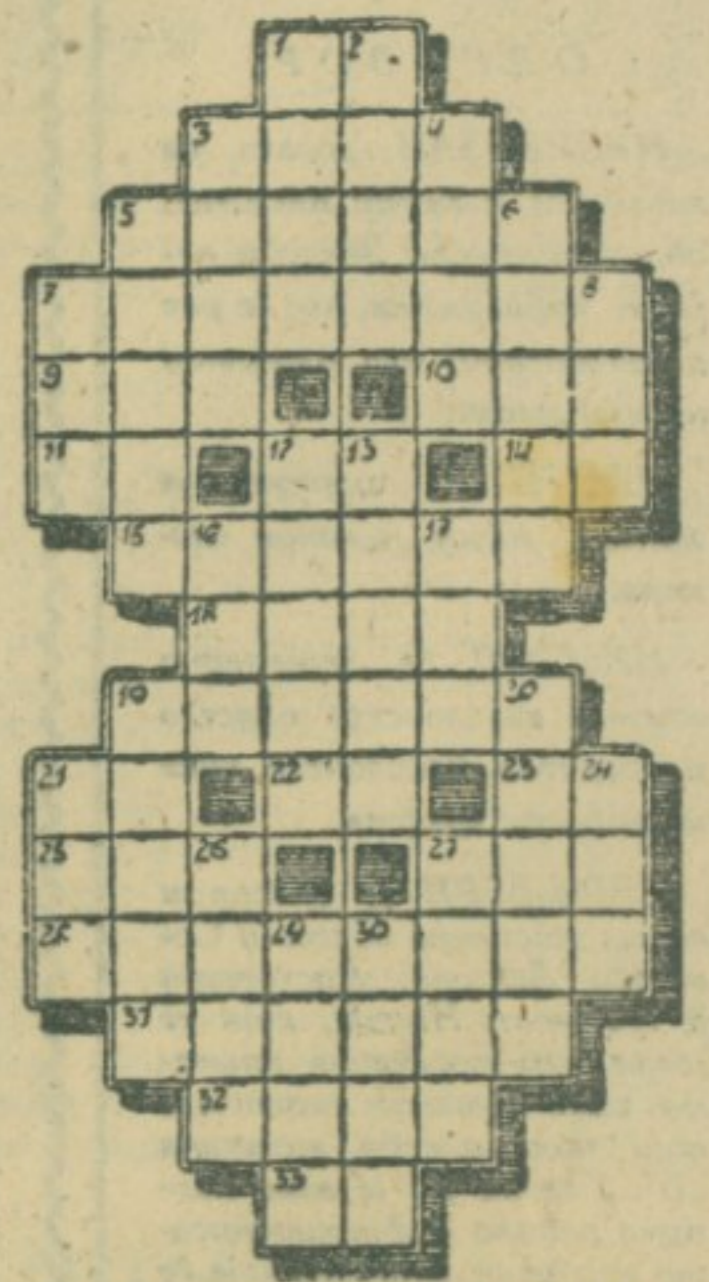

дећи према Ксенофону, нојева је некад фотографија, цртежа и уметничких репродукција).

Водоравно: 1) иницијали имена и презимена нашег песника („Гусле и тамбура“); 2) губитак у тежини робе (множ.); 3) марка фотографског апарата; 4) врста хемиских једињења; 5) лична замена; 6) врста језика; 7) предлог; 8) ознака за својеручни потпис; 9) нота; 10) један наш савремени роман; 11) познато полупривредно добро у Барањи; 12) мали ратни брод-извиђач; 13) предметак у сложеницама са значењем: поново; 14) самогласник и сугласник; 15) негација; 16) предлог; 17) бајка, приповетка о догађајима из живота природних бића; 18) град у Војводини; 19) град у Италији; 20) река у Француској; 21) предлог.

Усправно: 1) јединица за мерење електричне снаге (множ.); 2) површина с које се сва вода слива у једну реку; 3) један Драгеров роман; 4) индуски новац; 5) аутор познате историје уметности; 6) корална острва; 7) река у Русији; 8) мушко име; 9) један дан у седмици; 10) савези и пластично претстављени неки део земљине површине; 11) и једна и друга; 12) мрежа која дели тениско игралиште; 13) аулкан у Италији; 14) женско име; 15) врста дивље мачке; 16) грчко слово; 17) вест, порука; 18) експлозивно оружје; 19) део пушке; 20) мера за тежину.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) озон; 2) апатит; 3) Асам; 4) лет; 5) Аса; 6) тен; 7) Атреј; 8) Тамор; 9) Тарас; 10) азот; 11) ризом; 12) Шонен; 13) Такач; 14) Ленау; 15) назал; 16) Радан; 17) бадем; 18) мрав; 19) ималин; 20) араба; 21) лак; 22) Ара; 23) кос; 24) ла.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Лов на појрешке

Сунце сија тако јако да су топли зраци ударили електричног пазио кад је сликао. Због тога је на својој слици направно више погрешака. Ко-

је су? Ако сами нисте у стању да их нађете, прочитајте одговор.

1) Кад сунце сија, буљина не излази из овог заклона; 2) буљина нема једно ухо; 3) на једном дрвету никад се не налази разнолико лишће; 4) камшеви на ранцу нису на свом месту; 5) на лепом времену, кад нема ветра, ранац не треба да је одмакнут од дрвета о које је обешен; 6) наслов новина није добро написан; 7) на једној човековој ципели нема клинаца; 8) лонац на ватри стоји у ваздуху; 9) лонац нема дршку; 10) кад пас пије круто-ви треба да полазе од тачке где пас додирује воду језицом; 11) сенка коју баца пас погрешна је; 12) цвеће на сунцу мора да стоји усправно, а не да полегне; 13) слика коју ради сликарка окренута

је наопако; 14) ветрањача нема два крила; 15) жаба не плива тако како је на слици приказано).

Стари мандарин

Наместите најпре руке као што вам слика показује, па преко њих пребаците убрво, а у левој руци држите згодан исечен комадић хартије. Затим пустите да вам светлост пада на руке, да на зиду или платну добијете њихову сенку. Ако ту сенку загледасте мало боље, видећете да сте добили слику старог мандарина. Још ако сте вешти да мичете претма, ваш мандарин ће оживети.

За мале цршаче

Да о' мацрта тетка Тина Не треба нам ни вештина! Ко'о лак Може сваки!

Страсни пушачи

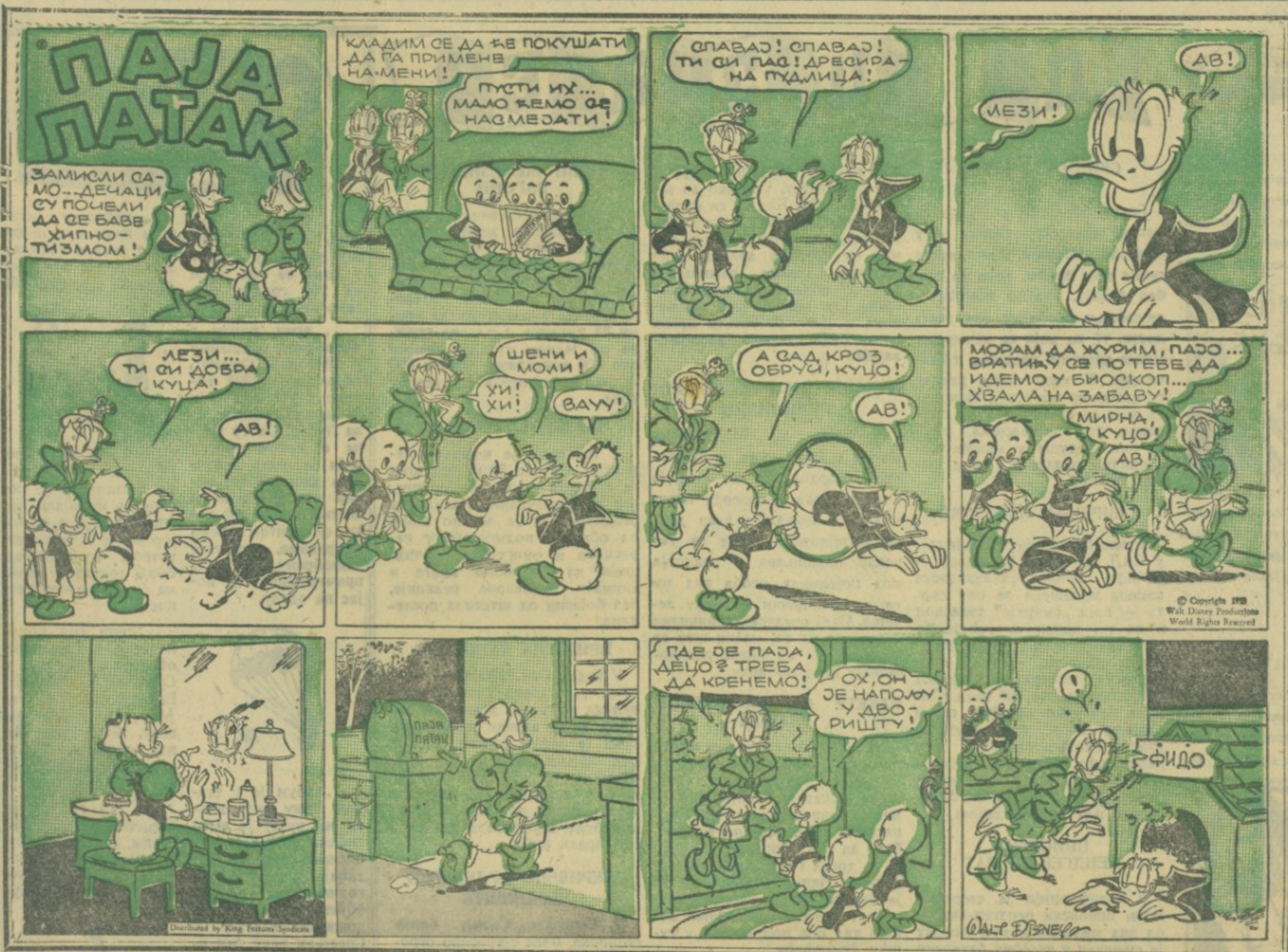
Три пријатеља попушили су хладну комаду цигарета. Док је један, за пола дана, попушимо пет други је попушимо шест, а док је други попушимо седам, трећи је већ био готов и са осмом цигаретом. Колико је сваки од њих попушито? (Први је попушито 280, други 336, трећи 384 цигарете).

Гусарев врт

Један од старих гусара имао је врт оваког облика каква видите на слици. Сваког свог заробљеника гусар је пуштао на слободу пошто положи откуп, али с тим да прво прође кроз његов врт улазећи на капију која је означена улазном стрелицом и

излазећи на месту означеном излазном стрелицом. Ко не би умео да изиђе из врта, остајао је и даље заробљеник, и поред положеног откупа. Да ли је било могућно проћи кроз гусарева врт-лабиринт?

НЕПРИЈАТНОСТ

Пата: Приметила сам нешто веома непријатно. Ниша сретка купила је шешир исти као мој.

Паја: То значи да сад моли да купиш нов шешир!
Пата: Па... то је у сваком случају јединице него да се селимо одавде.

ЗАБОРАВАН ЧОВЕК

Микш: Што си се наједном тако замислио?
Хорације: Сасвим сам заборавио да ми је Белка рекла да попијем две чаше вина и да у десет дођем кући, или да попијем десет чаша и да се вратим у два сата.

НИЈЕ РАЗУМВО

— Данас сам напунила 20 година — вели Пери Ждери једна незова пријатељица. — Шта ми дајеш? — Ја! — изненади се Пери. — Ја ти дајем највише осамнаест!

ОПРАВДАН СТРАХ

Пата: Била сам данас код лекара. Морала сам му показати језик, а онда ми је преписао неко средство за јачање.
Паја: Побозу! Није ваљда за језик!

Рођи је
ОДГОВОР
итакан

НЕБУЛОЗАН значи плава као небо, провидан, мутан, простран.

ПАСТИШ у сликарству је техника сликања подражавања туђег рада, креда за сликање, врста акварела.

НИМРОД је био: краљ Асираца, син Клеопатрин, јеврејски цар, мисирски бов.

БЕРИ-БЕРИ је: турска мера, град у Арабији, болест.

МАНДАТАР: даје налоз, или прима налоз.

ОДГОВОР

НЕБУЛОЗАН долази из латинског и значи: магловит, облачан, мутан. Значи и нејасан, неразумљив, ако је реч о изговореној или написаној нејасној мисли.

ПАСТИШ је подражавање манира некоег чувеног сликара.

НИМРОД је легендарни оснивач вавилонског царства и градитељ Вавилонске куле и асирских зрадова.

БЕРИ-БЕРИ је опасна и веома раширена болест у Северној Африци, Аустралији и Источној Индији, која се јавља као последица хранења само куваним пиринчем, који нема у себи витамина „Б“. Главни јој је знак потпуно расуло у функционисању животног система, које се јавља у кочењу доњих делова тела и слабљењу срца.

МАНДАТАР је лице које прима на себе да, у име и за рачун некоег другог (мандатаора), изврши неки посао.

Безболовине
Малог
Џоннија
МОРНАРА
ТОМАТРАУТА
И КИНЕЗА
ШАНГ-ЛИНА

НАСТАВИЋЕ СЕ